

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po **poručiteľovi O. P.**, narodenom X. a zomrelom X., naposledy bývajúcim v K., vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 39 D 482/2010, o dovolaní JUDr. E. P., notárky v K., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. júna 2011 sp.zn. 9 CoD 39/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Dedičom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II uznesením z 20. apríla 2011 č.k. 39 D 482/2010-44 vyslovil, že osvedčenie o dedičstve č.k. 39 D 482/2010, Dnot 172/2010 z 8. decembra 2010, vydané JUDr. E. P., notárkou, so sídlom v K., nenadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na ustanovenie § 5 ods. 1 O.s.p., v ktorom súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach a to spôsobom zohľadňujúcim okolnosti konkrétnej procesnej situácie, postavenia účastníkov v nej a ich intelektuálny profil a nesmie spochybnit' nestrannosť súdu. Poukázal na to, že z podaní účastníkov konania – dedičov zhodne vyplýva, že títo dedičia podpisovali podľa nich pracovnú verziu, nakoľko osvedčenie o dedičstve, ktoré podpisovali, nebolo úradne zviazané a označené okrúhlou pečiatkou súdnej komisárky. Na podpis im bola predložená iba posledná strana. Zo samotného poučenia, vzhľadom na intelektuálne schopnosti účastníkov, v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nie je uvedené poučenie v osvedčení dostatočne zrozumiteľne a pochopiteľne pre týchto dedičov a už celkom absentuje poučenie podľa § 120 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. júna 2011 sp.zn. 9 CoD 39/2011 odmietol odvolanie notárky JUDr. E. P. proti uzneseniu súdu prvého stupňa. Odvolací súd uviedol, že v zmysle § 38 ods. 5 O.s.p. úkony notára sa považujú za úkony súdu a notár preto pri výkone tejto funkcie musí postupovať podľa Občianskeho súdneho poriadku. Nie je teda účastníkom konania a odvolanie môže podať len proti výroku o odmene a hotových výdavkoch. Odvolací súd tak rozhodol podľa § 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p. majúc za to, že notárka JUDr. E. P., keďže nie je účastníčkou dedičského konania, nie je oprávnená na podanie odvolania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie notárka JUDr. E. P., ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.a/ O.s.p. Žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa a konanie zastavil. V dovolaní namietala, že uznesením súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol, že osvedčenie o dedičstve č.k. 39 D 482/2010, Dnot 172/2010 z 8. decembra 2010, vydané JUDr. E. P., notárkou so sídlom v K., nenadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve, došlo k zrušeniu právoplatnosti a vykonateľnosti aj výroku týkajúceho sa odmeny notárky a jej hotových výdavkov. Dovolateľka uviedla, že sa stala účastníčkou konania a nepochybne jej vzniklo právo voči uvedenému rozhodnutiu podať odvolanie. Poukázala na to, že formálnym postupom odvolacieho súdu došlo k obmedzeniu základného práva na súdnu ochranu. Podľa názoru dovolateľky rozhodnutím odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Občiansky súdny poriadok nepozná konanie vo veci samej, ktorého predmetom bolo určenie právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia.

Dedičia Š. P. a A. R. vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedli, že trvajú na skutočnostiach uvádzaných v odvolaní (zrejme mysleli na tie skutočnosti, ktoré viedli k uzneseniu súdu prvého stupňa z 20. apríla 2011).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či je mimoriadny opravný prostriedok JUDr. E. P. vôbec prípustný, pretože podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len pokiaľ to pripúšťa zákon.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce

uznesenie odvolacieho súdu, odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/ (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo uznesenie súdu prvého stupňa potvrdené, je dovolanie prípustné vtedy, ak v ňom odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd odmietol odvolanie JUDr. E. P. a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej veci alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Najmä skúmal otázku, či odmietnutím odvolania JUDr. E. P. sa jej neodňala možnosť konať pred súdom. Totižto odmietnutie odvolania, hoci pre takéto rozhodnutie nebol zákonný dôvod, by bolo odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. Dovolací súd ale nezistil, že by rozhodnutie odvolacieho súdu bolo takou vadou postihnuté, ani inými vadami v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 1, 2, 3 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávnych, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Účelom konania o dedičstve (§ 175a až § 175zd O.s.p.) je prejednanie dedičstva a rozhodnutie o dedičstve podľa zásad dedičského práva hmotného (§ 461 až § 486 Občianskeho zákonníka). Dedičským konaním sa predovšetkým sleduje : a/ zistenie právnych nástupcov poručiteľa a b/ zistenie majetku a dlhov poručiteľa. I keď súd v dedičskom konaní, rovnako ako v iných konaniach zisťuje dokazovaním skutkový stav (§ 120 a nasl. O.s.p.), nie je možné priznať rovnakú váhu a relevanciu zisťovaniu do úvahy prichádzajúcich dedičov a zisťovaniu majetku a dlhov poručiteľa. To vyplýva z toho, že kým zisťovanie okruhu dedičov je nezastupiteľné a výsledky dedičského konania majú v tomto smere, až na ojedinelé výnimky, všeobecnú a konečnú platnosť, zisťovanie majetku a dlhov poručiteľa má obmedzenejšiu povahu a nemá takú relevanciu, ako zisťovanie okruhu dedičov.

Konanie o dedičstve je upravené v piatej hlave Občianskeho súdneho poriadku. Podľa ustanovenia § 175a ods. 1, 2, 3 O.s.p. príslušný orgán štátnej správy poverený vedením matriky oznámi úmrtie vo svojom matričnom obvode súdu príslušnému na prejednanie dedičstva. Súd začne konanie aj bez návrhu, len čo sa dozvie, že niekto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho. Uznesenie o začatí konania netreba doručiť. Súd rozhoduje uznesením; uznesenie podľa § 175k ods. 1 a 2, § 175l, § 175p, § 175q a § 175t sa doručuje do vlastných rúk.

Podľa ustanovenia § 38 ods. 5 O.s.p. úkony notára ako súdneho komisára sa podľa ods. 1 považujú za úkony súdu.

Podľa ustanovenia § 175b O.s.p. účastníci konania sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiteľovými dedičmi, a ak takýchto niet, štát. Poručiteľov veriteľ je účastníkom konania v prípade § 175p, v prípade, keď sa vyporiadava jeho pohľadávka a pri likvidácii dedičstva. V konaní podľa § 175h ods. 2 je účastníkom konania iba ten, kto sa postaral o pohreb.

Podľa § 201 O.s.p. môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním iba účastník konania, pokiaľ to zákon nevyklučuje a pokiaľ z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa ustanovenia § 175zd ods. 1, 2 O.s.p. ak sa prejednanie dedičstva neskončilo vydaním osvedčenia o dedičstve, notár pripraví všetky potrebné pohľadávky na vydanie uznesenia súdu a vyúčtuje svoju odmenu a hotové výdavky. Notár má právo podať odvolanie proti výroku o odmene a hotových výdavkoch.

Na základe vyššie uvedeného je nesporné, že súd prvého stupňa rozhodnutím o tom, že osvedčenie o dedičstve nenadobudlo účinky právoplatného uznesenia, o dedičstve rozhodol vo veci, ktorá patrí do právomoci súdu. Konanie preto nie je zaťažené vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm.a/ O.s.p. V tomto konaní však dovolaciemu súdu neprináleží vyjadriť sa k vecnej správnosti uznesenia súdu prvého stupňa (toto nie je predmetom dovolacieho konania).

Taktiež je nepochybné, že v tomto štádiu konania (teda o určenie, že osvedčenie o dedičstve nenadobudlo právoplatnosť) nebola JUDr. E. P. účastníčkou konania, odvolací súd nepochybil, ak odmietol odvolanie JUDr. E. P., ako podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený (§ 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p.). Dovolateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom ani v tom smere, že rozhodnutím prvostupňového súdu došlo k zrušeniu právoplatnosti a vykonateľnosti aj výroku týkajúceho sa jej odmeny ako notárky a jej hotových výdavkov. Ako dovolací súd uviedol vo vyššie citovaných zákonných ustanoveniach, o týchto nárokoch notárky súd rozhodne uznesením v zmysle § 175zd O.s.p. – teda dovolateľka nebola ukrátená na svojich právach a nebola jej odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci ide o dovolanie smerujúce proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré týmto opravným prostriedkom nemožno napadnúť. Dovolanie JUDr. E. P. preto podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešným dedičom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti JUDr. E. P., ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im však napriek tomu náhradu trov konania nepriznal, pretože im v dovolacom konaní nevznikli žiadne trovy.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová